

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 21.

Sobota, 12. marca 1932.

Leto VII.

O delitvi socialnih bremen

in potrebi socialnega zavarovanja.

V dunajski družbi za socialno politiko je imel s. dr. Karl Renner predavanje o razdelitvi socialnih bremen. Povdaril je v svojem predavanju naslednja važna dejstva:

V vsaki človeški generaciji nosi delovni in ustvarjajoči del človeštva breme za vzdrževanje doraščajoče in odmirajoče generacije. Le barbarški narodi zametavajo svoje otroke in more svoje starce. Razen tega splošnega človeškega bremena pa nosijo delovni sloji tudi breme vzdrževanja gospodarsko nesamostojnih in onih, ki postanejo zaradi krize ali drugačne nesreče brez prejemkov. V dobi stanovskega reda človeške družbe je vse socialno breme nosila patriarhalna velika rodbina (zadruga) ali nje ustanove. Po zmagi kapitalizma je pa nastopilo namesto nasprotja bogat in siromašen nasprotje posestnik in veleposestnik. Revolucija 1789 je proglasila lastnino za sveto, ni pa mogla rešiti problema onih, ki ničesar nimajo. Celo predlog, da je človeška družba dolžna dati posamezniku lastnino ali mu zagotoviti pravico do dela ali do javne oskrbe (assistance publique), o katerem se je s strastjo razpravljalo, končno ni bil sprejet. Pravica do dela je bila potem desetletja glavna zahteva socializma. Javna pomoč se je polagoma prenesla na domovinsko občino in šele pozneje na podpiranje v kraju bivališča. Cerkveno skrbstvo za siromašne je polagoma prevzemala potem državna skrb.

Šele sto let po francoski revoluciji je bila nadomeščena javna pomoč za industrijsko delavstvo z uvedbo socialnega zavarovanja. v Nemčiji 1883 z bolniškim zavarovanjem, 1884 z nezgodnim zavarovanjem in 1889 z zavarovanjem za starost in onemoglost. (Socialno in nezgodno zavarovanje v Avstriji je bilo uvedeno 1889). S tem je pričelo javno socialno zavarovanje konkurirati privatnim zavarovanjem, ki se je bilo med tem jako razvilo, in obe zavarovanji sta jeli pojem javne pomoči omejevali na one slučaje potrebe, ki so bili zavarovalno-tehnično nepreračunljivi. K tem slučajem potrebe so prištevali nekaj časa tudi nezaposlenost, čeprav so strokovne organizacije za normalne razmere same imele tako zavarovanje. Varlez je ustanovil v Gentu podpiranje nezaposlenih tako, da je pritegnil strokovne organizacije in občine k boju proti nezaposlenosti (gentski sistem). Polagoma pa je prodrlo spoznanje, da se vodi borba proti nezaposlenosti najbolje s skupnim rizikom industrije, podjetnikov in delavcev, in tako je nastala polagoma tudi misel uvedbe zavarovanja za nezaposlenost. Borba proti temu zlu se je s tem postavila na zavarovalno-tehnično bazo.

Resnica je, da je pri vsakem zavarovanju mogoč večji riziko ali večji dobiček za posameznika, mora pa biti zavarovanje osnovano tako, da to prenese ter da ima pogoje obstoja tudi za slučaj krize. V slučaju krize bi enostranske poklicne korporacije ne bile več v stanu nositi bremen; enostranska obremenitev bi ne bila več pravična, ker ohranitev industrije ni samo poseben interes nje, marveč je splošni državni in gospodarski interes. Ohranitev industrije in kupne sile nje delavstva je tudi prav poseben interes kmetijstva in obrtništva. Rezultat glede

Ustavitev obrata na Jesenicah neizogibna.

Ogromna socialna katastrofa.

Kri mora zavreti človeku v glavi, če se prav resno zamisli v socialne katastrofe, ki zadevajo zadnji dve leti naše delavstvo. Neprimerno se je ta kriza poostрила zopet v zadnjih mesecih. Strašna pošast nezaposlenost straši že tri mesece tudi na Jesenicah, ne glede le na število delavstva (2300), marveč tudi na splošnost na Jesenicah in v okolici. Denarja ni, pravi tovarna in velike zaloge blaga ima v skladiščih. Kupcev ni. Narodna banka ne more dati posojila. Obrati se naj ustavijo. To je kratek odgovor, ki reže v živo meso delavstva. Ni pomoči, pravijo; storili bomo vse, kar bo mogoče. Toda, kdaj? Obrat se torej te dni ustavi, če ne pride nepričakovana rešitev!

Grozna je ta odločba, grozna usoda; grozna je posledica gospodarske politike.

Deputacija delavstva pri ministru.

V soboto se je mudila v Beogradu deputacija jeseniškega delavstva, ki jo je vodil k ministru za obrt in industrijo dr. Kramerju centralni tajnik delavskih zbornic s. Živko Topalović. Deputacija je podrobno opisala položaj jeseniškega delavstva in grozoto katastrofe, če se bodo obrati ustavili. Povdarila je, da ima tovarna veliko zalogo blaga, ki se lahko porabi, poleg tega bi morda bilo mogoče izvesti dela, pri katerih bi se uporabljali izdelki tovarne, da bi bilo delavstvo vsaj za silo zaposleno preko hude krize.

Minister je obljubil, da bo upošteval predloge deputacije ter storil, kar bo v njegovih močeh.

Pomoč nujno potrebna.

Iz razvoja dogodkov je skoro z gotovostjo pričakovati, da Kranjska industrijska družba ustavi svoje obrate. Ne bomo danes rekrimirali notranjih in zunanjih razlogov ustavitve jeseniških obratov. Dejstvo je tu, če je še tako opravičeno ali neopravičeno in grozovito. Nad 10.000

ljudi zadeva katastrofa. Zato je javna pomoč nujna. Jutri se bo vršila v Ljubljani o tej nujni pomoči posebna anketa, ki bo ukrenila potrebne korake. Sodelovati morajo tu vsi javni faktori, vse socialne in delavskovarsvene institucije, ki lahko dajo sredstva na razpolago, kakor tudi zlasti banovina in prizadete občine. Enako važen interesent in morda hote ali ne hote sokrivce katastrofe, Kranjska industrijska družba, mora dati oziroma jamčiti za nujno potrebna sredstva v pomoč nezaposlenemu delavstvu in rodbinam.

Naša iskrena želja je, da ne bi prišlo do skrajnosti. Toda, če že mora priti, potem se mora javnost tudi zavedati velike odgovornosti in dolžnosti napram žrtvam gospodarske politike. To in vsi drugi podobni primeri jasno pričajo, da je treba kreniti na boljše in zdravejšo pot.

Najmerodajnejše izjave o name-rah Kranjske industrijske družbe bi lahko podal ravnatelj Westnovega koncerna in bojda predsednik »Deutsch-schwäbischer Kulturbunda« v Celju. Baje se nekaterim gospodom hoče, da bi lomili solidarnost jeseniških kovinarjev in da bi se kovinarjem ob tej priliki zlasti tudi znižale plače. Take namere so v stanu, delavce pognati v ekstrem, zato bi vsem tistim, ki se s takimi mislimi pečajo, nujno priporočali, da si vse še enkrat dobro premislijo. Jeseniški kovinarji so storili sklep, da bodo delali ali vsi, ali pa nobeden. Znali bodo braniti svojo eksistenco in eksistenco svojih družin in računajo na pomoč vsega delavstva. Z nacionalnimi vprašanji v okviru nacionalizirane Kranjske industrijske družbe naj se pa pozabavi naše meščansko časopisje, ki ve o nacionalizaciji toliko lepega povedati. Mi vemo le eno, da se mora delavstvo vedno boriti za svoj obstanek in kakor vse kaže, v nacionaliziranih obratih še mnogo bolj, kot pa kdajkoli poprej.

Jutri volitve predsednika nemške republike.

Odločitev na vidiku.

Volilna borba v Nemčiji je huda. Kandidat Hugenbergov se izjavlja za restavracijo hohenzollerske monarhije. V splošnem se pričakuje zmaga Hindenburga, vendar pa niso izključena presenečenja v prvi volitvi. Nezaposlenost, reparacije in nacionalizem so močna orožja.

vprašanja nezaposlenosti je torej: Socialno breme vzdrževanja nezaposlenih se more torej najprimerneje urediti v obliki državnega alimentiranega socialnega zavarovanja.

Celotni rezultat razmotrivanja je: Človeška družba nosi že od nekdaj in ob vsakršnih okoliščinah veliko socialno breme, ki sloni na ramenih delovnih, ustvarjajočih in pridobivajočih. To breme je pa bilo v napredujočem zgodovinskem razvoju zopet in zopet drugače razdeljeno in se je nosilo v različnih oblikah. Te oblike so: a) zakonita alimentacijska dolžnost rodbine; b) zasebno in javno zavarovanje, zlasti socialno

Mandžurska država ustanovljena.

Cesar do preklica.

Dne 9. t. m. se je konstituirala nova država Mandžu. Šef nove izvršne vlade je bivši kitajski cesar princ Puyi in je prisegel na novo državo.

V Franciji štejejo že 300.000 brezposelnih. Od teh je samo v Parizu polovica.

zavarovanje; c) socialno zavarovanje z državno podporo; č) javna skrb, in sicer: 1. občinska, 2. državna, 3. zakonito organizirane poklicne korporacije (rudarji, železničarji); d) skrbstvo za siromake; e) dohodnost.

Problem krize pač ni, da se otresemo socialnih bremen — nasprotno: čim večja je potreba, tem energičnejša mora biti socialna služba! Problem je le, da čim pravičnejše razdelimo socialna bremena na vse člane skupnosti in dobro organizacijsko sodelovanje vseh delov organizacij. Če prav rešimo to nalogo, bo zmaga nad krizo olajšana.

Minister Iv. Pucelj o socialni zakonodaji.

Reforma socialnega zavarovanja v cilju njegove pocenitve.

V proračunski razpravi je dne 9. t. m. govoril minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan Pucelj o delavski zaščitni zakonodaji, zlasti glede reform socialnega zavarovanja v splošnem. Med drugim je rekel, da je socialna zaščita pri nas za podjetnike najcenejša v vsej Evropi. Pri nas plačujejo delodajalci povprečno le 30 do 40 odstotkov, dočim plačujejo drugod dvakrat toliko. Ministrstvo pa kljub temu stremi, da se administracija poceni.

Podpora za nezaposlene je mnogo premajhna. Ministrstvo se je odločilo, da zviša v ta namen prispevek na 3,6 odstotkov.

Program za bodoče je torej v tem pogledu reforma socialnega zavarovanja v cilju pocenitve in uvedbe starostnega zavarovanja. Aktualno je tudi stanovanjsko vprašanje.

Velik del poslov bo prenešen na banovinske uprave s posebnim zakonom, zlasti glede na položaj poljedelskih delavcev in kmetijskih delavcev.

Vprašanje kolektivne pogodbe v državnih rudnikih.

Uprava državnih rudnikov odpoveduje »Radni ugovor«.

Z aktom R. broj 29-32 je ministrstvo za rude in šume odpovedalo sedaj veljavni »Radni ugovor« s 1. marcem in novi stopi v veljavo z dnem 1. aprila 1932.

Tozadavna pogajanja so se že vršila med zastopniki uprave državnih rudnikov in delavstva v Sarajevu, dne 11. januarja t. l., ki so se pa razbila, vsled zahteve uprave po 21 odstotnem celotnem znižanju plač in ostalih prejemkov delavcev in nameščencev.

V svrhu ohranitve gole eksistenčne možnosti teh rudarjev se je podala v Beograd širša deputacija zastopnikov rudarjev iz vseh državnih rudnikov v državi, ter je pri raznih ministrstvih in predsedstvu vlade skušala orisati sedanje neznosne življenske razmere rudarjev, ki bi se pa do obupnosti poslabšale, če bi uprava drž. rudnikov v celoti svoj načrt izvedla.

Iz sedanjega razglašja odpovedi pa sledi, da namerava Direkcija državnih rudarskih podjetij v sporazumu z ministrstvom za rude in šume višino bodočih plač in ostalih delovnih pogojev sama določiti.

Res je, da v poslabšanje sedanje »Delovne pogodbe« ne more pristati noben pravi delavski zastopnik. Rudarji ne morejo žrtvovati več kot pa so že dali. Kdor ne verjame, naj stopi v rudarska naselja.

Vojna na vzhodu se nadaljuje.

Japonci stavijo zahteve, ki jih Kitajci ne morejo sprejeti.

V Ženevi so se predsedstvom Boncoura zedinili glede konference, ki naj bi se vršila na Kitajskem ter sklenila sporazum glede vzhodno-azijskega konflikta. Tozadavno resolucijo sta sprejeli japonska in kitajska vlada. Z resolucijo se strinjajo tudi Zedinjene države. Pogajanja so se vršila tudi v Šangaju na krovu britske ladje.

V Ženevi tlapajo, da je spricho kitajskega umika pri Šangaju podana prilika, da se določi nevarna cona.

Japonci so zavzeli Šangaj in groze z osvojitvijo Nankinga.

Vesile ne morejo z ozirom na svoje koncesije dopuščati sedanje anarhije niti ne, da bi se Japonska preveč usidrala na Kitajskem.

Glede Mandžurije, ki je sicer zdeva Kitajske in Japonske, bo Društvo narodov razpravljalo pozneje.

Briand Aristide mrtev

Briand bi bil dočkal še ta mesec 70. rojstni dan (28. t. m.). Nenadoma je preminul za srčno kapjo v ponedeljek, dne 7. t. m., ob pol 14. uri popoldne v svojem stanovanju v Parizu.

Briand je pripadal prvotno radikalni socialistični stranki. Njegovo poznejše delovanje dokazuje, da se je marsičesa naučil pri socialistih. Iz stranke je šel, ker ni priznaval discipline in taktiki.

Briand je bil vsekakor idealist, ki je v poznejši dobi mnogokrat z najrazličnejšimi težavami povečal zlasti zunanje politični ugled Francije. Briand je bil nacionalist, vendar ne ekstremen. Ministrski predsednik je bil Briand enajstkrat, druga ministrstva pa je opravljal 25 krat.

Minister za pouk in prosveto je postal prvič 1906. Takrat je izvedel v Franciji ločitev cerkve od države in si je s tem nakopal sovraštvo v Vatikanu. V zadnjem času se je pa sprijaznil z Vatikanom in je zopet sodeloval pri zakonu, s katerim se je dovolilo devetim kongregacijam, da se smejo zopet naseliti v državi. Sodeloval je tudi skoro pri vseh mirovniških pogodbah, izposloval izpraznitev Porurja ter iskal prijateljskih stikov z Nemčijo, kar so mu francoski nacionalisti silno zamerili.

Najpomembnejša pa je bila Briandova teza o zedinjenju Evrope. Pan-evropa je konsternirala ves mednarodni svet. Ta njegova teza, da si je imela namen povečati vpliv Francije v Evropi, je vendar misel, ki se bo prej ali slej uresničila. Razmere danes v Evropi še niso zrele za ta koncept in je morda prav, da Briand ni dočkal razočaranja glede tega vprašanja.

Pri zadnjih volitvah predsednika francoske republike je tudi Briand prijavil svojo kandidaturo. Toda prav radi panevropske politike, koketiranja z Nemčijo, zlasti ker so takrat Nemci in Avstrijci objavili svoj dogovor glede carinske unije, so nacionalistični Francozi vpriporili ostro borbo proti njegovi izvolitvi.

Po tej kandidaturi se je Briand umaknil iz političnega življenja.

To se nam je zdelo potrebno povedati o Briandu, ker se bodo v mednarodni politiki še dolgo čutili vplivi tega politika.

Steklarji v borbi za svoj obstanek.

Delavci in podjetniki.

Neopravičenost izpora steklarskih delavcev v naši državi smo že dovolj utemeljili. Družba se je pripravila na to borbo, zato je pokupila vse tovarne v državi, tako, da ima monopol doma in zaslombo v inozemstvu kot kartelirana industrija.

S svojo zahtevo, da sprejme delavce zopet v delo, če so zadovoljni s 35 odstotno nižjo plačo kakor pred stavko, je družba pokazala svojo nesocialnost in razburila steklarsko delavstvo, ki je v četrtke odgovorilo z odločno demonstracijo. Zbralo se je okoli štiristo steklarjev in njih žen pred obratno pisarno v Hrastniku, kjer so ogorčeno zahtevali delo in protestirali proti podjetniku, ki je v

Beogradu obljubil, da bo plače le po potrebi malenkostno znižal, dočim jih hoče sedaj prističiti kar za eno tretjino običajnih plač.

Podjetje je tudi obljubilo, da bo podpiralo nezaposlene. Dalo je pa samo za 10.000 Din zelja, moke in krompirja, dočim je borza dela podprla steklarje z zneskom 50.000 Din, čeprav je obljubilo, da bo izdalo podpore v isti izmeri kakor borza dela.

Po zborovanju je šla deputacija v pisarno in z njo vse delavstvo in žene. Deputacija si je morala s silo priboriti vstop. Tudi v pisarni so se ponovno obnovile demonstracije z zahtevo po delu in proti redukciji plač.

Doma in po svetu.

Likvidacija žitnega monopola. Uvedeni žitni monopol ni koristil ne kmetu ne konsumentu. Minister za trgovino dr. Kramer je v narodni skupščini predložil v imenu vlade nov zakon, po katerem se uvede svobodna trgovina z žitom. Žitnorodni kraji bodo do konca te žetve eventualno še vezani na prejšnji zakon. Nujnost predloga je bila sprejeta.

Poslanec I. Mohorič je govoril v narodni skupščini tudi o socialnem zavarovanju. Povedal je, da so brežmena za industrijo in pridobitne kroge pretežka ter da mora to poudariti kot zastopnik interesentov. Obenem je tudi povedal, da delavci dobe premalo pomoči, kar, žal, itak vsi vemo.

Industriji bodo imeli zborovanje v Beogradu. Na zborovanju bodo govorili o smernicah gospodarske in trgovske politike, o socialnih vprašanjih in o prisilnih poravnava. — Govorili bodo torej tudi proti socialni in delavskovarstveni zakonodaji. Več stotisoč ljudi strada zaradi prepričanih plač in nad stotisoč jih je nezaposlenih, pa še vedno trdijo, da je delavska zakonodaja pri nas še — predobra. Gospodje naj si vendar zapomnijo, da je moralna dolžnost družbe, da preskrbi vse enako! Vsi imajo pravico do življenja!

Smrt starega slovenskega rudarja Luke Murka v Ameriki. Znani sodrug Nace Žlembregar, ki je po prihodu v Ameriko bival v Glencou, O. in biva zdaj v Piney Parku, O., poroča v »Prosveti« (Chicago) z dne 2. febr. t. l. o smrti starega sodruga Luke Murka. Sodr. Murko je umrl 67 let star 30. okt. l. l. v Hudsonu,

Wyo., za srčno hibo. Doma je bil iz zgornje Štajerske, večinoma je pa delal v premogovnikih Alpinske montanske družbe v Leobnu, kjer sta delovala poleg s. Žlemburga zlasti še s. Melhijor Čobal iz Zagorja ob Savi ter s. John Zwanziger, poznejši soc. dem. župan v Leobnu. S. Žlembregar tudi prosi, da se obadva o smrti s. Murka obvesti. Sodr. Murko je začel že zgodaj delovati v socialističnem gibanju ter je bil še pod Sozialengesetzom v njem aktiven. Bil je med prvimi funkcionarji bratovskih skladnic ter revirnih zadrug, ko so delavci sploh dobili pravico zastopstva v obeli korporacijah. S svojim nastopom je dosegel, da je družba, ki je že tedaj zaposljevala 2500 delavcev, rudarjem dovolila praznovati Prvi maj ter je v to svrhu odpravila praznovanje sv. Barbare. Radi svojega delovanja v soc. organizacijah je moral tudi zapustiti Leoben in si je našel novo domovino v Ameriki, kjer je zdaj umrl. Časten mu spomin!

Na prvi pogled je simpatičen človek, iz čegar fine kože na obrazu in rokah brez lišajev in gub se da sklepati na snago in nego. Skrbni ljudje vporabljajo zato samo medicinsko zanesljiva sredstva kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnih stroškov 40 Din), dalje Fellerjeva Elsa-mila zdravja in lepote (5 kosov franko 52 Din). Naroča se pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž 383, Savska Banovina.

Srednjeevropska konferenca bo aprila meseca? Načrt podunavske antante, ki ga je načela Francija, ni našel iskrenega odobranja. Predvsem ne gre za carinsko unijo, marveč le za nekako preferenčno carinsko

Splošna delavska zveza Jugoslavije v Celju

sklicuje

za nedeljo, 13. marca, ob 9. uri dop. v veliki dvorani Narodnega doma

ZBOROVANJE

vseh delavcev in nameščencev

z naslednjim dnevnim redom:

1. Zapiranje obratov, odpuščanje delavcev in znižanje plač. — Poročevalec strok. tajnik Lovro Jakomin iz Ljubljane.

2. Socijalna zakonodaja in varstvo delavcev in nameščencev. Poročevalec Josip Petejan iz Maribora.

3. Redukcije plač nameščencem in sodelovanje občin v borbi proti brezposelnosti in njenim posledicam. Poročevalec Franc Svetek iz Celja.

Ker je dnevni red važen in so na shod vabljeni tudi zastopniki oblasti, občin itd., prosimo polnoštevilne udeležbe. Odbor.

De Valera — predsednik irske vlade.

Deželni zbor Irske je izvolil dne 9. t. m. nacionalista De Valera z 81 proti 68 glasom za predsednika izvršilnega sveta irske države.

skupnost. Države male antante bi obstojale dalje popolnoma neodvisne. Nemčija in Avstrija ne bi smeli sklepati posebnih pogodb. Čehoslovaška bi se udeležila podunavske antante le tedaj, če se priključita tudi Jugoslavija in Rumunija. Italija pa hoče skleniti posebno pogodbo glede carinskih ugodnosti z Madžarsko in Avstrijo. Take pogodbe bi podunavske federacije onemogočile.

Čehoslovaško posojilo in francoski socialisti. Že Lavalova vlada se je morala pred zbornično opozicijo zagovarjati radi dovoljevanja posojil nekim državam srednje in istočne Evrope, ne da bi vlada za ta posojila izposlovala pristanek zbornice. Sedaj je Tardieujeva vlada za novo posojilo Čehoslovaški v iznosu 600 milijonov frankov, izprožila debato v zbornici, ki je končno predlog s 325 proti 20 glasovom sprejela. Socialisti in radikalni socialisti so se glasovanja iz notranjepolitičnih razlogov vzdržali. Določba tega predloga, da naj bi državna banka v služaju, da bi se na pariškem denarnem trgu za to posojilo ne spravilo 600 milijonov frankov skupaj, difference sama doplačala, je na ugovor finančnega odseka opuščen. V predmetni debati je član socialistične frakcije, Vincent Auriol, v imenu svoje frakcije med drugim priznal, da je Čehoslovaška steber demokracije v srednji Evropi, vendar mora finančna pomoč Francije služiti edinole

Izkoristite

ugoden nakup ostankov v TEKSTIL-BAZARJU v Mariboru / Ostanki, meter po Din 6—, 7—, 8—, 9— in 10—

Angelo Cerkenik:

ROSA.

(Povest.)

VII.

Rosa ni bila vsakdanja ženska. Vsaka senca v Bojovih očeh ji je zadajala kopico skrbi. Vsako senco v njegovih očeh bi bila tako zelo rada osolnčila z žarki svoje ljubezni. K občutju svoje sreče je mogla priti samo — preko njegovega občutja sreče in zadovoljstva.

Zato se je zelo bala vsake politične akcije nasprotnikov edinstva, ker je predobro vedela, kako težko je zadelo Boja vse, kar je kakorkoli tangiralo nedotakljivost edinstva.

Njej je bilo edinstvo, državotvornost, državna in nacionalna ideja — le pusto igračkanje odraslih otrok. Videla je, kako je Bojo trpel naravnost fizične muke vselej, ko je edinstvu bil zadan kakšen močan udarec. In to se je zgodilo tako pogostokrat.

Razumela ga ni, a obsojala tudi ne.

Nekdaj mu je nekdo očital, da je izdajalec slovenstva, da se prodaja velikosrbsstvu in srbstvu sploh.

Da mu je kdo očital, da je morilec, tat, bi ga bilo manj zbolelo nego, očitane izdajstva! Izdajalec, on, ki je z vso svojo dušo živel edinole vroči želji, da bi vsakdo izmed njih, ki se imenujejo Srbe, Hrvate in Slovence, občutil brezsmiselnost teh treh nazivov, on, ki je strastno odklanjal celo dogmo o enem narodu in treh plemenih! Kakšna plemena, k vragu! Eno samo ljudstvo,

eno samo! Občutje, da je prav toliko Srb, kolikor Slovenec ali Hrvat, mu je bilo najvišji vir sreče.

Rosa je dobro čutila, kolikšno krivico so mu delali vsi, ki so mu očitali izdajstvo slovenskih interesov.

— Kako ste smešni — je dejala — kako malo pametni in kratkovidni! Ali ne razumete, da bi vam mogel tudi Bojo z isto pravico zabrusiti v obraz psovko: izdajalec! Ali ne razumete, da je baš toliko upravičen trditi, da so Slovenci, Hrvati in Srbi en sam narod, kolikor ste vi upravičeni trditi, da so Slovenci, Srbi in Hrvati trije narodi? Kaj je sploh narod? Jaz vam odkritosrčno in brezobzirno izjavljam, da mi je na pr. v vsakem pogledu — v vsakem pogledu poudarjam — nemška, italijanska, srbska socialistka mnogo bližja, nego kakšna neznosna slovenska dama iz »boljše rodbine«...

— Kaj zgodovina! Kakšna zgodovina? Kaj dolgoletno skupno življenje, kaj tradicije in konservativnost?! Vse to so puste marnje, vse to so le argumenti političnih bebcev ali nepoštenih demagofov — argumenti bebcev za bebce! Za neizpodbitno ugotovitev, da obstoji neka skupnost, je merodajen najprej občutek skupnega načina pojmovanja stvari in življenja okrog nas, občutek istih želja in istega hrepenenja, enakih nazorov in skupne volje. Narode je že od nekaj tvorilo samo nekoliko, samo nekoliko izredno močnih glav, mrtvih in živih. Kadar pridejo zgodovinsko važni trenutki, kakor so današnji, tedaj samo slabici konzultirajo preteklost! Junaki, vsi, ki imajo možgane, morajo upreti svoj pogled

uporno v bodočnost! V bodočnost: izbrisati narode z zemeljske površine in napraviti mesto — človeštvu!

Sama je svojim besedam prisluškovala s strastno ljubeznijo, zagrizla se je v svojo veliko vero z ognjem, ki je tvoril njeno bistvo, z vso električno energijo svojega hotenja. Brezobzirno je šmešila ozko-grudnost apostolov nacionalizma, premnogokrat jih je celo osebno napadala:

— Verujte mi, vse, kar morem na vas res zanimivega videti, se da povedati z dvema besedama: presiti ste! Za dezert po preobilnem obedu vam gre: za slavo! Kdo more vam verjeti, da vam je kaj za narod? Kdo, ko morete od osmih zvečer do dveh po polnoči presedeti — večer za večerom — pri nemških kartah, pri italijanskem vinu, pri srbski svinjetini!

— Če bi vam res šlo za to ljudstvo, bi se asketizirali v vsem svojem življenju vsaj za desetino toliko, kolikor je asketiziral svoje življenje, recimo: Uljanov. Njemu verujem, vam in vašim prijateljem ne verujem nič. Prepričana sem, da ste sami lažnivci, smešni gobezdači, ki vam ne bo uspelo nikdar niti prebivalcev Kurje vasi prepričati, da so vsi člani te vasi pripadniki enega samega naroda. Opustite te prazne marnje, postanite lepo ponižni in disciplinirani profesorji, dostojni zmierni pivci, obosmourni kvartači in pesniki priložnostnih pristno slovenskih, vsaj nekoliko bolj-ših verzov, nego vam je uspelo doslej poslati jih v svet.

— Trebuški vam bodo zrastle in ne bodo nič manj obilni od srbskih in hrvaških...

lajšanju bede čehoslovaškega naroda in utrditvi miru, nikdar pa nameru političnih zvez in oboroževanju. Socijalisti se bojé, da ne bi francoska vlada pritegnila Čehoslovaške v politično kombinacijo, naperjeno proti neki tretji državi.

Na Češkem ne rabijo Hitlerjevcev. V Pragi so aretirali večje število nemških visokošolcev, ki so pod krinko zadnji čas zelo razvijajoče se organizacije »Volkssport« izvajali politiko nemških nacionalnih socijalistov. Ko je policija doznala, da pripravljajo več javnih protidržavnih demonstracij, je izvršila v dijaškem domu hišno preiskavo in zaplenila velike množine ilegalne literature in hujškajočih letakov, kakor tudi orožja.

Pilsudski je ob svojem obisku v Rumuniji konferiral z ministrskim predsednikom Jorgom. Trdél, da se je razgovor pletel v glavnem okrog vprašanja nenapadalne pogodbe s Sovjetsko Unijo, ker bi Poljska rada videla, da bi se prekinjena pogajanja med Rusijo in Rumunijo zopet obnovila. Iz Konstance se je Pilsudski s parnikom »Romania« odpeljal v Egipt, baje v svrhu zdravljenja.

Stavkovni val v zapadni Poljski, zlasti v rudarskem revirju, v železotopilnicah in steklarnah, se še ni polegel. V Petrikauu je več sto stavkujočih in brezposelnih steklarjev navalilo na upravno poslopje, ki ga je branil oddelek policije. Pri spopadu je bilo več delavcev težko in lahko ranjenih.

Divide et impera! (Deli in vladaj!) Indijski podkralj je javil indijski zakonodajni zbornici, da se pokrajina Birma, ako to želi, s 1. aprilom 1934. lahko definitivno loči od Indije. Dobro preračunana angleška politika. Indijo razdeliti in Inde med seboj shujskati, da jih bo lažje vladati.

200.000 jezuitov je zapustilo Španijo na podlagi tozadevnega zakona. Španski narod jih ni moral ravno malo rediti. Merjeno s tem merilom, je na enako število prebivalcev, kakor jih ima dravska banovina, odpadlo okroglo 6000 jezuitov. Del teh emigriranih jezuitov je odšel v Italijo, drugi pa v Belgijo, Holandsko, Poljsko in Južno Ameriko. Mogoče jih še kaj k nam pride?

Kako je na Kitajskem, zaenkrat nihče natančno ne ve. Najavljeno premirje med Japonci in Kitajci v Sanghaju izgleda, da se sploh ni izvajalo, dasiravno so se Kitajci umaknili na zahtevano linijo. Japonci so kljub temu prodirali za njimi in jih skušali še dalje potisniti. Medtem se je pojavil na bojišču maršal Feng s svojo 19. armado, ki je potisnil Japonce iz dveh važnih strateških točk nazaj. Iz Tokija je dospelo pred Sanghaj 10.000 mož svežih japonskih čet, ki jih je sedaj na fronti 55.000. Baje nameravajo Japonci marširati proti Nankingu.

Medtem ko v Ženevi zboruje takozvana razorožitvena konferenca, je ameriški vojni departement izjavil, da je v Zedinjenih državah 1200 največjih tovarn tako organiziranih, da se vsak trenutek lahko spremene v izdelovalnice orožja in vojnih potrebščin.

O Lindberghovem ugrabljenem otroku. Vse zasledovanje za ugrabljenim Lindberghovim otrokom v Ameriki ni uspelo. Lindbergh je odklonil nadaljno pomoč policije ter pooblastil svojega prijatelja, da obravnava z roparji ter se pogodi z njimi za odkupnino. Pogajanja so baje ugodno potekla in Lindbergh je že dobil otroka vrnjenega.

Ljubljana.

IX. prosvetni večer kulturne zveze »Svoboda« in glasbenega društva »Zarja« v Ljubljani, ki se je vršil v sredo, dne 10. t. m., se je s svojim preobsežnim in lepim programom zopet prav sijajno obnesel. Dvorana Delavske zbornice je za te prireditve mnogo premajhna.

GLAVOBOL

je večinoma nervozna bolezen, če hočemo, da se ne ponovi, moramo predvsem ojačati in pomiriti živce. V to svrhu hvalijo čez 35 let staro domače sredstvo — Fellerjev Elsafuid. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž 383, Savska banovina.

Tiskarne in pogrebni zavodi koncesionirane obrti.

Dne 9. marca t. l. je stopil v veljavo novi obrtni zakon, razen določb o odpravninah v slučaju odpusta (§ 334), ki stopi v veljavo šele po enem letu.

Minister za trgovino in obrt je ob tej priliki izdal dve naredbi. Ena določa, da spadajo tiskarniška podjetja med koncesionirane obrti. V avstrijskih deželah je bilo tiskarstvo že pred vojno koncesionirana obrt, dočim na Hrvaškem in v Srbiji ni bila. S to naredbjo se torej odreja, da je tiskarstvo v celi državi koncesionirana obrt. Koncesija se dovoljuje prosilec po »svobodni oceni« in glede na splošne interese in stvarne potrebe v dotičnem kraju.

Druga naredba se tiče pogrebnih zavodov. Tudi pogrebni zavodi bodo v bodoče po vsej državi koncesionirana obrt. Devoljenja za pogrebne zavode se bodo dajala predvsem občinam, in če ima občina svoj pogrebni zavod, se bodo dajala dovoljenja le po pristanku občin tudi zasebnikom. Cenike pogrebnih zavodov bo odobral pristojni ban.

Franc Ulaga.

Dne 27. februarja t. l. je preminul dolgoletni član Saveza Metalških Radnika Jugoslavije s. Franc Ulaga, monter Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani.

Pokojni se je rodil 25. nov. 1884 v Presejahu pri Kamniku, izučil se je strugarstva pri bivši firmi Tönnies v Ljubljani. Pred vojno je dolga leta delal na Češkem, po vojni pa v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Bil je 27 let zvest član svoje organizacije in se vedno zavedal, da eden ne pomeni nič, vsi pa vse.

Ljubljanska podružnica kovinarjev mu je dne 29. m. m. priredila veličasten pogreb in dokazala, da so pokojnika vsi člani visoko cenili in ga bodo ohranili v trajnem spominu. Slava Francu Ulagi!

Maribor.

OBČNI ZBOR »SVOBODE«, PODRUŽNICA MARIBOR, se bo vršil v sredo, dne 16. t. m., ob 20. uri v predavalnici Delavske zbornice, Sodna ul. 9/II. Člani in prijatelji te delavske kulturne organizacije so vljudno vabljeni.

Za znižanje najemnin. Te dni se je vršilo več sestankov akcijskega odbora za znižanje najemnin, na katerih je bilo sklenjeno, da se skliče velik protestni shod, ki se bo vršil v petek, dne 18. t. m., v dvorani »Union«. Podvzeti so bili tudi koraki, da se obnovi »Društvo hišnih najemnikov«, ki je z odpravo stanovanjskega zakona prenehalo delovati. Kdaj bodo merodajni faktorji uvideli, da se more urediti vprašanje najemnin samo zakonitim putem, in to čimprej?

Hajd, na cesto z otroci! Mestni magistrat razgláša: Neka delavska družina s petimi malimi otroci, ki je sicer redno plačevala najemnino, bo te dni deložirana, ker hišni gospodar rabi stanovanje zase. Kakor izjavlja, ni mogla dobiti stanovanja drugje in je bila povsod odklonjena radi otrok, kar naravno nasprotuje tozadevni okrožnici g. bana Dravske banovine. Ker mestna občina mariborska tačas nima na razpolago nikakega prostega stanovanja, apelira tem potom na stanodajalce, da se zavzamejo za navedeno družino in ji nudijo stanovanje, da ne bo izpostavljena mrazu na ulici. Prijave sprejema, oziroma daje pojasnila socijalno-politični urad mestnega načelstva, Rotovski trg št. 9 (tel. 27-55).

Občni zbor Društva za podporo revnih učencev v Mariboru. V nedeljo, dne 28. februarja t. l. je imelo Društvo za podporo revnih učencev svoj letni občni zbor. Predsednik je uvodoma izrekla zahvalo vsem, posebno pa mestni občini, ki je prispevala Din 50.500.—, s katerih pomočjo je obdarovalo 695 otrok in sicer: 328 dečkov in 367 deklic z 315 obl., 302 p. čevljev in 228 kom. perila. Najvestejša pomoč akciji je bilo vrlo učiteljstvo naših šol, osnovnih in meščanskih, ki vneto podpira društvo ne le s toplo besedo v šoli in javnosti, temveč žrtvuje zraven obilega šolskega dela svoj čas in trud za revne učence, podpira prireditve z glasbo in petjem, ročnimi deli, rokotvor-

Schichtov

RADION pere sam

- A. Raztopi Radion v mrzli vodi.
- B. Kuhaj v raztopini perilo 20–30 minut.
- C. Izpiraj perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi.

JR 6/32

in... belejše

nimi izdelki in agitacijo, nadalje društvo Slov. žen. Podmladek rdečega križa in uredniki časopisov. — Društveni dohodki so znašali v preteklem letu Din 84.027.74. Stroški Din 82.519.77. — Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor sledeči: gg. Brandtner, Šparl, Skušek, Rode; dame: Bračić, Jesih, Pintar, Pfrimer, Wögerer, Scheligo, Štupca. — Društvo obenem apelira na javnost za blagohotno naklonjenost tudi v tekočem letu. Jesih Štefanija.

Občni zbor Splošne del. zveze Jugoslavije, podružnica Maribor, se vrši v nedeljo, dne 13. marca ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica.

Zamenjava kovanega drobiža po 5, 10 in 20 par (oz. vinarjev) se izvrši do 30. novembra pri davčni upravi v Mariboru v sobi št. 17 začasno vsak torek in petek, razen 1. in 2. ter 28.—31. dne v mesecu, in sicer za stranke iz mesta Maribora ter iz občine Pobrežje, Tezno, Studenci, Krčevina in Košaki izključno le od pol 4. do 5. ure popoldne, za ostalo prebivalstvo tukajšnjega področja pa tudi od 9. do 11. ure dopoldne. Vsaki stranki se zamenja drobiž samo enkrat. Ves v zameno pripravljeni drobiž mora biti strogo ločen po vrstah, t. j. po nominalni vrednosti in po tvarini, iz katere je skovan ter se predloži do vrednosti 50 Din v papirnatih zapečatenih zavitkih po 50 komadov, večje zneske je prinesiti v zapečatenih platnenih vrečkah, zneske nad 1000 Din pa v močnih, okovanih zabojih. Vedno je na omotu treba označiti naslov stranke in pripisati besedilo. Za točnost vsebine jamčim in doplačam morebitni primanjkljaj.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Opozorilo staršem! Kupujte za svojo deco sedaj za šolo samo pri nas na Slomškovem trgu 6!

Pobrežje pri Mariboru

I. Delavsko kolesarsko društvo, podruž. Pobrežje, sklicuje za dne 13. marca 1932 ob 9. uri dopoldne svoj redni občni zbor v društvenem lokalu gost. Janez (Papež). Redni in podporni člani se pozivljajo k točni in polnoštevilni udeležbi. — Odbor.

Ptuj.

Kulturno delovanje naše »Svobode«. V nedeljo, dne 6. marca, se je vršila dramatična predstava »Stari grehi«. Društvo za svojo agilnost in igralci, ki so svoje vloge izvrstno rešili, zaslužijo priznanje. Krupička je podal s. Hojker Jožef izvrstno. Služkinja Katra (s. Korpar Marica) za prvoimenovanim ni zaostajala.

Kučera (s. Bezjak Mirko), Novak, tovarnar (s. Šefranko) sta ugajala. Tudi Zapotocki (s. Domanjko) je bil dober, le dialekt mu je delal preglavice. Ema Bračková (s. Marica Prosnikova) je igrala prvovrstno. Še posebno pohvalo zasluži s. Bezjak Mirko kot režiser. M. F.

Zagorje.

Sprememba v občinskem odboru. Te dni je bil po odredbi sreskega načelstva v Litiji razrešen svojih funkcij kot občinski odbornik s. Jurij Arh, tajnik Zveze rudarjev Jugoslavije.

Celje.

Privatnim nameščencem reducirajo plače. Nekateri trgovske trdve so s 1. marcem precej znatno znižale plače svojim nameščencem. Druge so jim pa zopet napovedale znižanje za prvi maj. Na vidiku je že tudi nekoliko redukcij osebja. Kakor marsikje, kjer se danes reducira, smo tudi tu takoj opazili, da za take redukcije še ni bilo pravega povoda. Posebno značilno je na stvari tudi to, da so ta korak storile najprej ravno vodilne in gospodarsko še najbolj situirane trdve, kakor n. pr. Rakusch, Stermecki, Zangger itd. Mi, ki poznamo podjetnike, se temu postopanju ne čudimo. Vemo pa, da se delo trgovskega nameščenca, radi svojega posebnega značaja, do sedaj in najbrže tudi v prihodnosti ne bo moglo mnogo mehanizirati in se nam zdi, da take redukcije na njegovo produktivno delavnost mnogo kvarnejše vplivajo, kot pri drugih strokah. Nemalo nas čudi kratkovidnost teh trdvd.

Ali res ne vedo, da si žagajo vejo, na kateri sedijo? Privatni nameščenci v Celju so organizirani okoli svoje ZPNJ do sedaj še vedno in ob vsaki priliki zelo uspešno branili svoje interese in težko pridobljene pravice. V dobi današnje depresije in krize, katero pridobitniki povsod valijo kar na ramena delojemalcev, jim bo to pač težje. V polpretekli dobi konjunktore so se posebno trgovski nameščenci od svojih gospodarjev kaj radi imenovali »sotrudniki«. Znano je, da so si ti z veliko požrtvovalnostjo pri zbiranju in kopičenju premoženja njihovim principalom tudi zaslužili to ime. Danes, ko je vse to minilo — ali samo nekoliko ponehalo, so pa brez vsakega obzira palnjeni med oni proletarijat, kateremu

že dalj časa znižujejo plače, ga mečejo na cesto; skratka, mu natovarjajo vsa težka bremena današnjega časa. Upamo, da nauk ne izostane in da si bodo dobro zapomnili vsi privatni nameščenci: Tudi pri trgovini, kakor pri vseh pridobitnih panogah, so različni interesi poslodajalcev in poslojemalcev. Po njem naj se nameščenci v bodoče ravnajo.

Hrastnik.

Dramatični odsek »Svobode« I. je v nedeljo, dne 6. marca, uprizoril burko v treh dejanjih »Martin smola«, katera je dosegla lep uspeh. Vsi obiskovalci so se pristržno nasmijali in jim izrazili končno svoje priznanje za njihovo požrtvovalnost in dobro voljo. Igralci so nato imeli družabni sestanek. Kakor čujemo, že pripravljajo novo igro.

Tečaj. V soboto, dne 12. marca od 5. do 7. ure tečaj. O časnikařtvu predava s. Eržen iz Maribora.

Črna.

Kader brezposelnih raste tudi pri nas čim dalje bolj. Posebno bo še narastel, ko bodo končana dela pri občinskem vodovodu. Da se tukajšnja občina resno bavi z vprašanjem podpiranja brezposelnih, je pokazala s tem, da je v te namene sama votirala in nabrala lepe zneske ter iz nabranega fonda po možnosti in razsodnosti podprla večje število prizadetih z mesečnimi podporami po Din 50.—, 100.— do 150.—, kolikor je pač imela gmotnih sredstev na razpolago.

Zadnje čase pa se je zopet uvedla nabiralna akcija v te namene predvsem pri večjih trdkah in domačih konzumnih druřtvih, ki so se že vsi odzvali vabilu s primernimi nakazili in bi se ob priložnosti mo-

goče spet, še v večji meri, da se ne bi zadnje čase jelo šušljati naokoli, da ima občina na svojem seznamu brezposelnih zaznamovane tudi take »brezposelne«, ki ponoči po gostilnah okoli popivajo in se tam »korajžno« pretepajo ter druge »ven« mečejo.

»**Svoboda**« za podpiranje brezposelnih. Tudi tukajšnja »Svoboda« je že nekaterim prizadetim brezposelnim nudila primerne podpore iz svojih sredstev. Da zbere še nekaj sredstev v ta namen, je sklenila uprizoriti v nedeljo, dne 13. t. m., ob 3. uri popoldne znano igro »Zvestoba«. Potem pa se že tudi pripravlja na uprizoritev »Automobilista« in še nekatere druge igre. Sploh se opaža v tukajšnji »Svobodi« posebno zadnje

čase, odkar si je druřtvo nabavilo svoj nov, deloma že dograjen druřtveni oder v gornjih dvoranah gostilne »Knez«, živahno delovanje. Tudi novi člani in članice pristopajo v precejšnjem številu.

Tukajšnje »Olepševalno in tujsko prometno druřtvo« je na svojem zadnjem obćnem zboru sklenilo, da bo še to pomlad pričelo z gradnjo svojega letnega kopaliřča na lepem prostoru. S tem bodo tukajšnji brezposelni dobili zopet nekaj dela in je računati na še večji dotok tujcev v naše lepe kraje, odkoder imajo lep dostop na Pecco, Smrekovec, Ratiho, Olřavo itd. ter lepe prehode na Solčavo, Logarsko dolino, Sořtanj itd., za vožnjo pa ceneni domači avtotaksij in vse druge udobnosti na razpolago.

„Več vere bo reřilo krizo . . .“

(Ženski shod na Jesenicah.)

Sava, dne 5. marca 1932.

Položaj pri KID se ni prav nič izboljšal, nego je — kakor smo poročali že v soboto — KID za 15. marca odpovedala službo vsem svojim delavcem in nameščencem, ki se pripravljajo spet na zadnjo obrambo. V nizu teh obrambnih ukrepov je bil tudi velik shod Zveze delavskih žen in deklet na Jesenicah, v zadnjem času peti po vrsti, ki se je vrřil v petek, 4. t. m., ob 7. uri v Delavskem domu na Savi. Na shodu je bilo navzoćih **krog 1400 žen in deklet**. Shod je otvorila predsednica s. Zugwitzeva, ki je predlořila zbranim vse dogodke v zadnji dobi. Povedala je, da so pripravljeni protiukrepi, zlasti velik pohod jeseniškega delavstva v Radovljico, ki se bo vrřil predvidoma v sredo, 9. t. m. Tega pohoda se morajo organizirane žene udeležiti korporativno, do 200 članic Zveze bo pa opravljalo rediteljsko službo, žene naj bodo disciplinirane pri pohodu, pa tudi sicer naj na Jesenicah gledajo, da ne bodo v razburjenosti napravile prav nobenih nerednosti, zlasti ne

škoda na zaenkrat še tujem — tovarniškem — imetju, katerega se druřjo žulji in srage delavstva KID. Boriti se je treba zaenkrat samo še z duha svitlim mećem, z moćjo organizacije: skupnosti ter z discipliniranim nastopom. Vse to bo dokazalo, da je delavstvo vredno boljše bodoćnosti, česar sirova sila ne bi dokazala. Dalje je sporočila, da bodo Jesenićani dobili 1 vagon koruzne moke, ki se bo razdelila po nakaznicah občinskega aprovizacnega odseka kar na kolodvoru. Vse druge govorice, zlasti one, ki hoćejo celo s to moko delati kapital zase, so nepravilne. — Nato je govoril s. Kopać Josip, zastopnik Delavske zbornice v Ljubljani. Omenil je zadevo s koruzo, nato pa prikazal zgodovino borb od oktobra l. l., ko je že neprestano delavstvo v razburjenosti, ki je — kot nalašč — dosegla doslej že dva viřka. Prvega pred Božićem (praznik Miru!) in drugega pred Veliko noćjo (praznik Vstajenja dobrega!). Ali nista to slučajni — pa vendar pomembni dejřtvi, ki kařeta, da vera in cerkev kapitalizmu nista prav nič mar,

dasi je — kakor pravijo — v nedeljo 28. febr. t. l. — gospod župnik govoril v Krekovem domu o tem, da je vzrok krize premajhna vernost, kajti — ako bi ljudje verovali — bi že pomagal Bog. Za kapital in za kapitaliste so pa taki nauki deseta brigada. Delavstvo in zlasti delavski zaupniki se borijo pravzaprav že 14 mesecev za delavsko kolektivno pogodbo — in koncem koncev je pa tu — **redukcijska vsebina**. Taka je kapitalistična gospodarska metoda in način njih borbe, kjer plaća ceho za vse in vedno samo — delavstvo. — Za tem je v obćrnem govoru poročal s. Jeram Jurij toćno o poteku intervencij. Poročal je o intervencijah na Jesenicah, v Ljubljani in v Beogradu, kjer sta za delavstvo intervenirala ss. Jeram in Azman Karel — vendar zlasti v Beogradu zaenkrat še nista mogla doseći uspehov. Stvar je taka-le: **Podjetju manjka normalnih naroćil, na skladiřču je 1500 vagonov izdelkov, novega obratnega kapitala ni, 30 milijonov Din kredita bi potrebovala KID, pa ga še vedno ni.** Zaloga zadořča za 4 in pol mesece. Za normalen obrat je potreben kapital ter nadnormalen odjem. Treba je odpomoći, ki so jo vsi obljubili, vendar rezultatov še ni. Ali glavno je to-le: enkrat mora biti že konec metodam, da mora povsod in vedno **trpeti delavec**, ako nekdo noće dati kreditov, ali pa noće omejiti uvoza. Treba bo takih ali drugaćnih ukrepov, kajti 10.000 ljudi ne more živeti v grob. In še nobenih brezposelnih podpor ni. — Shod je zaključila s. Zugwitzeva, ki je še enkrat omenila sestanek žena v Krekovem domu, ki je bil v nedeljo in se je agitiralo za več otrok med delavstvom. Vendar — hvala razumu naših žena — ni njih sestanek uspel. Omenila je še, da naša Zveza nima nič skupnega z napadi na inž. Rekarja, ki pa sicer niso neupravićeni. S pozivom na disciplino je bil shod zakljućen.

H. K.

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogoćuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dećke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEĆKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAĆE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. řtev.
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obišćite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode te uverili o resnićnosti naših navedb.

Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zařčitni znak in tvorniřko ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

**Pristopajte k
zadrugi**

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak delavec,
delavka naj smatra za svojo dolžnost da
bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIřKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplaća delež in vpisnino; delež znaša Din 50.—, vpisnina Din 2.50.

NAĆELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

v řtajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg řtev. 6.

**Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!**

**Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesećni odpovedi.**